

KIINTOPISTEMENETELMÄ

Esim. Määritä yhtälön

$$x^5 + x^3 + 10x - 3 = 0$$

juuri kiintopistemenetelmän avulla.

Tutki suppenemisehton ja ilmoita vastaus kunkin desimaalin tarkkuudella.

Ratk. Merkitään, että

$$f(x) = x^5 + x^3 + 10x - 3$$

Pol. funktiona on jatkuva koko $\mathbb{R}$:ssä.

1) Bolzanon lause:
 $[0, 1]$? $f(0)$
 $f(1)$

2) aid. karr.

1) & 2) $\Rightarrow$ täsm. 1 nk. välillä $]0, 1[$

$$x^5 + x^3 + 10x - 3 = 0$$

ratketaan
 x :n suhteen

$$x = -\frac{x^5}{10} - \frac{x^3}{10} + \frac{3}{10}$$

kiintopistemenetelmän
funktio on

$$g(x) = -\frac{x^5}{10} - \frac{x^3}{10} + \frac{3}{10}$$

pol. f. joh. & der.

$$g'(x) = -\frac{1}{2}x^4 - \frac{3}{10}x^2$$

$$g'(x) = -\frac{1}{10}(5x^4 + 3x^2)$$

$$g'(1) = -\frac{1}{10}(5 \cdot 1^4 + 3 \cdot 1^2) = -\frac{4}{5}$$

$$|g'(1)| = \left| -\frac{4}{5} \right| = \frac{4}{5} \leq 1,$$

joten suppenemisehto on
täytetty.

merk.

$$x = g(x)$$

lto.
suppenemis-
ehto
s. 72

Alkuarvo $x_0 = 0$

palautuskaava

s. 69

$$x_{m+1} = g(x_m)$$

$$, m = 0, 1, 2, 3, \dots$$

n	$x_n = g(x_{n-1})$
0	
1	
2	
3	
4	

alkuarvo $x_0 = 0$

Palautuskaava $x_{n+1} = g(x_n)$, $n = 0, 1, 2, 3, \dots$

n	$x_{n+1} = g(x_n)$
→ 0	0,3
1	0,29705700
2	0,29714737
3	0,29714462 ← $\approx 0,297145$
4	0,29714471 ← $\approx 0,297145$
5	0,29714471

Arkkimedian testi:

$$f(0,2971455) = 8,167 \cdot 10^{-6} > 0$$

$$f(0,2971445) = -2,137 \cdot 10^{-6} < 0$$

Koska f on jatkuva, niin on Bolzanon lauseen nojalla nollakohta, jonka likiarvo pyöristetty $x = 0,297145$

$$\sqrt{\quad}: 0,297145$$